

Всеукраїнська асоціація
кардіологів України

Діагностика та лікування міокардиту

Всеукраїнська асоціація кардіологів України

Діагностика та лікування міокардиту

*Рекомендації Всеукраїнської асоціації кардіологів України
Затверджені на XXII конгресі кардіологів України (2021)*

Автори-укладачі:

В.М. Коваленко, О.Г. Несукай, С.В. Чернюк,
А.С. Козлюк, Р.М. Кириченко

ЗМІСТ

Визначення та епідеміологія	3
Етіопатогенез	3
Класифікація міокардиту	9
Діагностика	10
Лікування	18
Характеристика різних варіантів міокардиту	22
Засоби гемодинамічної підтримки і трансплантація серця	30
Невирішені питання і перспективи	31
Список скорочень	32

Визначення та епідеміологія

Міокардит – це запалення серцевого м'яза, обумовлене переважно вірусами, іншими інфекційними агентами, включаючи бактерії, найпростіші та гриби, і також може бути викликано різними токсичними речовинами, ліками та системними імунітопосередкованими захворюваннями. Хронічний дифузний міокардит (ХДМ), або запальна кардіоміопатія, визначається як міокардит у поєднанні з дисфункцією серця та ремоделюванням шлуночків [16, 18, 78].

Реальну поширеність міокардиту визначити важко, однак відповідно до Глобального реєстру вивчення захворювань вона становить 22 випадки на 100 000 населення на рік [8]. Згідно із Французьким реєстром міокардит посідає друге місце (близько 3 % випадків) серед усіх випадків госпіталізацій пацієнтів із за груднинним болем [9]. Гострий міокардит (ГМ) трапляється частіше в молодих пацієнтів (у віці від 30 до 45 років), є дані, що чоловіки хворіють частіше (60–80 %) [27, 72]. Розвиток ХДМ відзначають у ≥ 10 % випадків діагностованого або пропущеного ГМ у результаті спричиненого ним пошкодження міокарда та розвитку систолічної дисфункції [31].

Етіопатогенез

Етіопатогенез та перебіг міокардиту, що пов'язані з різними інфекційними агентами, значно відрізняються. До найпоширеніших вірусів, асоційованих із міокардитом, належать: первинні кардіотропні віруси (включаючи аденовіруси та ентеровіруси); васкулотропні та лімфотропні віруси, які можуть персистувати протягом усього життя; віруси, які опосередковано запускають міокардит шляхом активації імунної системи (включаючи вірус імунодефіциту людини, вірус гепатиту С, віруси грипу А та В) [31, 39, 48]. Віруси із сімейства Coronaviridae (включаючи MERS-CoV, SARS-CoV та SARS-CoV-2), які мають тропність до ангіотензинперетворювального ферменту 2 (АПФ2), потенційно можуть опосередковувати пряме ураження серця, а також опосередковано викликати міокардит за рахунок кардіотоксичності, опосередкованої цитокінами, або викликаючи автоімунну відповідь на структуру серця (табл. 1) [78].

Для виявлення вірусного геному рекомендації Європейського товариства кардіологів вимагають аналіз зразків ендоміокардіальної біопсії (ЕМБ) за допомогою кількісної полімеразної ланцюгової реакції (ПЛР) [18]. Водночас Американська асоціація серця не рекомендує рутинний аналіз вірусного геному, але ця методика розглядається як потенційний підхід у випадках неясного діагнозу [43]. Користь виявлення вірусного геному в серці для вибору тактики лікування міокардиту має бути підтвердженою в подальших клінічних дослідженнях.

патогенних механізмів запального ураження серцево-судинної системи, пов'язаної з SARS-CoV2, і розроблення вакцин проти вірусів щодо профілактики, зокрема міокардиту. І нарешті, уніфікація термінології та підходів до діагностики і клінічного моніторингу хворих з ГМ та ХДМ може вдосконалити тактику ведення і збільшити частоту виживання таких пацієнтів.

Список скорочень

АВ-блокада	– атріовентрикулярна блокада
АПФ	– ангіотензинперетворювальний фермент
ВАБК	– внутрішньоаортальна балонна контрапульсація
ВВІГ	– внутрішньовенний імуноглобулін
ВК	– відстрочене контрастування
ГЕС	– гіпереозинофільний синдром
ГКМ	– гігантоклітинний міокардит
ГМ	– гострий міокардит
ДКМП	– дилатаційна кардіоміопатія
ЕГПА	– еозинофільний гранулематоз із поліангіїтом
ЕКМО	– екстракорпоральна мембранна оксигенація
ЕМ	– еозинофільний міокардит
ЕМБ	– ендоміокардіальна біопсія
ЕхоКГ	– ехокардіографія
ЗГП	– засоби гемодинамічної підтримки
ІАП	– інтрааортальна аксіальна пульсація
ІКТ	– інгібітори імунних контрольних точок
ІЛ	– інтерлейкін
КМЦ	– кардіоміоцити
КС	– кардіальний саркоїдоз
ЛШ	– лівий шлуночок
ММП	– матриксні металопротеїнази
МРТ	– магнітно-резонансна томографія
НПЗЗ	– нестероїдні протизапальні засоби
ПЕТ	– позитронно-емісійна томографія
ПЛР	– полімеразна ланцюгова реакція
РКС	– раптова кардіальна смерть
СН	– серцева недостатність
ФВ	– фракція викиду
ФНП-α	– фактор некрозу пухлини α
ХДМ	– хронічний дифузний міокардит
ШТ	– шлуночкова тахікардія
CAR	– химерний рецептор антигену
CD	– кластерна диференціація
NT-proBNP	– N-кінцевий фрагмент попередника мозкового натрійуретичного пептиду

Зі списком літератури можна ознайомитися в Українському кардіологічному журналі 2021, № 3, С. 67–88 або на сайті www.ucardioj.com.ua